

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
3.Bf.275/2014/7. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság **Budapest**en, 2014. év december hó 3. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

Ítéletet:

A nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés büntette és más bűncselekmények miatt **a vádlott** ellen indult büntetőügyben a **Fővárosi Törvényszék** 2014. év május hó 26. napján kelt **10.B.2044/2013/17.** számú ítéletét annyiban változtatja meg, hogy az elsőfokú bíróság határozatának formáját végzésre helyesbíti, valamint a vagyon elleni bűncselekmények alól felmentő ítéleti rendelkezéseket mellőzi.

A pótmagánvádlót bűnügyi költség fizetésére kötelező ítéleti rendelkezést akként pontosítja, hogy a pótmagánvádló az államnak köteles megfizetni felhívásra 20.000,- (Húszezer) Ft-ot.

Egyebekben az elsőfokú bíróság határozatát helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

Pótmagánvádló 2013. július 11. napján élt feljelentéssel a vádlott ellen az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a.) pontja szerint minősülő csalás büntette és az 1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés d.) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntette miatt.

A Központi Nyomozó Főügyészség a 2013. július 16. napján kelt 1.Nyom.657/2013/2-I. szám alatti határozatával a csalás büntette és hűtlen kezelés büntette miatt tett feljelentést a Be. 174. § (1) bekezdés a.) pont alapján - mivel a cselekmény nem bűncselekmény - elutasította. E határozat ellen pótmagánvádló jogi képviselője által benyújtott panaszát a Legfőbb Ügyészség a 2013. augusztus 05. napján kelt KF.4832/2013/5. számú határozatával, mint alaptalant elutasította, egyben tájékoztatta a feljelentőt, hogy a határozat kézhezvételéről számított 60 napon belül pótmagánvádlóként léphet fel.

A pótmagánvádló 2013. szeptember 09. napján nyújtott be vádindítványt a vádlott ellen az 1978. évi IV. törvény 258/B. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő vesztegetés nemzetközi kapcsolatban büntette, az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a.) pontja szerint

minősülő csalás büntette és az 1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés d.) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntette miatt.

A Fővárosi Törvényszék a 2013. október 22. napján kelt 10.B.2044/2013/3. számú ítéletében arról tájékoztatta a pótmagánvádló jogi képviselőjét, hogy a bíróság a benyújtott vádindítványt elfogadta.

A Fővárosi Törvényszék a 2014. május 26. napján kihirdetett 10.B.2044/2013/17. számú ítéletében a vádlott ellen nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés büntette [1978. évi IV. törvény 258/B. § (1) és (2) bekezdés] miatt indult büntetőeljárást megszüntette; a vádlottat az ellene csalás büntette [1978. évi IV. törvény 318. § (1) és (5) bekezdés a.) pont] és hűtlen kezelés büntette [1978. évi IV. törvény 319. § (1) és (3) bekezdés a.) pont] miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett arról, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget a pótmagánvádló viseli.

Az ítélet ellen a pótmagánvádló jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása érdekében.

A fellebbezés indokolásában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a bizonyítékok teljes körű értékelése alapján, helyes ténybeli következtetések útján az elsőfokú ítéletnek az iratellenességben és a megállapított tényekből további tényre helytelen következtetésekben megmutatkozó megalapozatlansága orvosolható. A nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés büntette kapcsán kiemelte, hogy a törvényszék figyelmen kívül hagyta, hogy a vád tárgyává tett további bűncselekmények - így a csalás és a hűtlen kezelés - a vesztegetésen alapulnak, e magatartás érdemi vizsgálata nélkül a vagyon elleni bűncselekmények megvalósulása kérdésében állást foglalni nem lehet, ezért a büntető eljárás megszüntetésének nem lehetett volna helye. A bizonyítékok részletes és helyes elemzése útján megállapítható, hogy a nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés, a csalás és a hűtlen kezelés valamennyi tényállási eleme bizonyítást nyert, ezért indítványozta az ítélet megváltoztatását és e bűncselekményekben a vádlott bűnösségének kimondását.

A védő a pótmagánvádló fellebbezésére tett észrevételében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása megalapozott, a törvényszék indokolási kötelezettségének is eleget tett. Az ítélet indokolásának kiegészítését indítványozta azzal, hogy a vádlott ellen a Z. Megyei Bíróságon vesztegetés büntette miatt benyújtott vádirat tényállása megegyezik a pótmagánvádló által benyújtott vádindítvány törvényi tényállásával; illetve azzal, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárás részévé tette a Központi Nyomozó Főügyészség korábbi eljárása során jogsegélykérelem keretében beszerzett, az USKOK által lefolytatott eljárás során keletkezett iratokat is. Az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlott bűnösségének hiányára, a felmentő és az eljárást megszüntető rendelkezések megfelelnek az anyagi jog szabályainak, ezért az ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A nyilvános ülésen a pótmagánvádló jogi képviselője a fellebbezés írásbeli indokolásában foglaltakat megismételve az elsőfokú ítélet megváltoztatását, nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés büntette, csalás büntette és hűtlen kezelés büntette bűncselekményekben a vádlott bűnösségének megállapítását, valamint végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabását indítványozta.

A fellebbezés alapjaként kiemelte, hogy a vesztegetésben a bűnösség kimondása szükséges előfeltétele a csalás és a hűtlen kezelés megállapításának. Tekintettel arra, hogy a vesztegetés elhallgatása megtörtént a vádlott részéről, mivel köteles lett volna ezt ismertetni a gazdasági társaság megfelelő fórumain, tévedésben tartotta az ennek megismerésre jogosult személyeket, így egyrészt kárt, másrészt vagyoni hátrányt okozott. Ez a vesztegetés a csalás folyamatához és a vagyoni hátrány okozásához vezetett.

A védő fenntartotta az írásbeli észrevételében foglaltakat, azzal egyezően az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A vádlott a nyilvános ülésen tett érdemi felszólalásában tagadta a bűncselekmények elkövetését, az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt.

A bejelentett fellebbezések az alábbi eredményre vezettek.

A másodfokú bíróság a jogorvoslattal megtámadott ítéletet a Be. 348. § (1) bekezdés alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

A Be. 236. § szerint a pótmagánvádló a bírósági eljárásban az ügyész jogait gyakorolja, a Be. 233. § (1) bekezdés értelmében ahol az eljárási törvény vádiratot említ, ott a pótmagánvádló bíróság által elfogadott vádindítványát is érteni kell.

A Be. 2. § a bírósági eljárás alapja tekintetében az alábbi, a pótmagánvádló által benyújtott vádindítványra is érvényes rendelkezéseket tartalmazza:

- (1) A bíróság az ítélezés során törvényes vád alapján jár el.
- (2) Törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.
- (3) A bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény miatt, amelyet a vád tartalmaz.
- (4) A bíróság köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl nem terjeszkedhet, de nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére, a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványához.

A vádindítvány a bíróságot két irányban köti: csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről és csak a vádindítványban megjelölt cselekményről lehet dönten. A bíróság kötve van a vádindítvány tartalmához mind a személy, mind pedig a tényállás tekintetében. A vádindítvány tartalmát pedig azok a tények alkotják, amelyeket a pótmagánvádló, mint megtörtént eseményt előad, a Be. 343. § (6) bekezdés alapján a pótmagánvádló a vádat nem terjesztheti ki.

A pótmagánvádló által a bírósághoz benyújtott vádindítvány II. részében foglalt történeti tényállás - a vádindítvány 2. oldal utolsó bekezdés kivételével - szó szerint megegyezik a 2013. július 11. napján kelt feljelentés I-II-III. részével.

E történeti leírás szerint a vádlott 2008. évben megállapodott I. S., akkor hivatalban lévő horvát miniszterelnökkel, hogy 10 millió euro fejében hozzásegíti a cég1-et, hogy az befolyásoló részesedést szerezzen az cég2 olajtársaságban, illetve segítséget nyújt, hogy a cég2 veszteséges gáz üzletágát a horvát állam átvegye. E megállapodásnak megfelelően 5 millió euro került kifizetésre (nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés).

A vádlott a 2008. évre vonatkozó üzleti tervben nem tüntette fel a vesztegetésre szánt 10 millió euro kifizetését, beszámolójában nem tájékoztatta a részvényeseket erről a kifizetésről, az éves közgyűlésen is elmulasztotta őket erről tájékoztatni, ezzel tévedésben tartotta őket és kárt okozott a részvényeseknek (csalás).

Illetve a cég1 vagyonában 5 millió euro értékcsökkenés is bekövetkezett, mely közvetlenül a cég1-nél vagyoni hátrányként jelentkezik (hűtlen kezelés).

A Be. 2. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezésre figyelemmel szükséges megvizsgálni, hogy a pótmagánvádló által benyújtott vádindítványban leírt magatartás minősítése helytálló-e, ugyanis a bíróság a pótmagánvádló által megjelölt minősítéshez nincs kötve.

A tényállás lényegének összefoglalójából is kitűnik, hogy a vádlott a nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés elkövetési magatartásával valósította meg a csalás és a hűtlen kezelés bűncselekményeket is. Amennyiben az elkövető egyetlen magatartással valósít meg több bűncselekményt, akkor alaki halmazat jön létre. Látszólagos halmazat esetén az elkövető egy vagy több magatartása beleillik két vagy több törvényi tényállásba, de ezek közül az egyiknek a megállapítása kizárja a többi megállapíthatóságát.

A vádindítványban leírt vádlotti magatartás helyesen az 1978. évi IV. törvény 258/B. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés büntettként minősül, ezzel halmazatban a csalás és a hűtlen kezelés nem állapítható meg, a vesztegetés e cselekményekkel látszólagos alaki halmazatban áll.

A halmazat mellőzését indokolja az is, hogy a vádindítványban foglalt, csalás bűntettének értékelt cselekmény - miszerint a 2008. évre vonatkozó üzleti tervben nem tüntette fel a vesztegetésre szánt 10 millió euro kifizetését, beszámolójában nem tájékoztatta a részvényeseket erről a kifizetésről, az éves közgyűlésen is

elmulasztotta őket erről tájékoztatni - elkövetésével a vádlott az önfeljelentés veszélyének tette volna ki magát. Hiszen e magatartással szükségképpen feltárta volna, hogy bűncselekményt (nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetést) követett el. Így tehát e bűncselekményben a bűnösség megállapítása önfeljelentési kötelezettségként lenne értékelendő, ez pedig ellenétes a Be. 8. §-ában megfogalmazott önvádra kötelezés tilalma alapvető rendelkezésével, mely kimondja, hogy senki sem kötelezhető arra, hogy önmagát terhelő vallomást tegyen, és önmaga ellen bizonyítékot szolgáltatson.

A 2/2002. számú büntető jogegységi határozat - mely kimondja, hogy nem valósítja meg a vámorgazdaság mellett az adócsalást, aki a vámorgazdaság útján birtokába került csempészett vámárura vonatkozó adóbevallási kötelezettségének nem tesz eleget - e körben kifejtett érvelése rámutat, hogy: „A bűnösségnek eleme a normának megfelelő magatartás elvárhatósága. A büntetendő cselekmények elkövetésétől mindenki köteles tartózkodni, a törvény elvárja, hogy az állampolgár magatartását a "közösségi motívum" befolyásolja. Vannak azonban olyan helyzetek, amelyekben ez a büntetőjogi felelősség terhével nem várható el. Az elvárhatóság a bűnösség értékelő /normatív/ eleme, és mindig az elkövető javára érvényesül. Az önfeljelentés "nem várható el", ezért a bűnösség hiányában bűncselekmény nem valósul meg.

Ezt az álláspontot támasztja alá az is, hogy a Btk. nem ír elő általános feljelentési kötelezettséget, az a törvény rendszerében csak kivételes. Önmaga feljelentésére sincs tehát törvényi előírás, tehát az önfeljelentés meg nem tétele nem valósíthat meg bűncselekményt.”

Hasonló jogi álláspontot képvisel a BH 2011. évi 57. számú döntés, mely kimondja, hogy sikkasztással halmazatban nem állapítható meg a számvitel rendjének megsértése, ha a gazdasági társaság ügyvezetője a sikkasztással eltulajdonított készpénzbevételről szóló bizonylatokat nem szerepelteti a társaság könyvelésében.

A vádlott terhére rótt, a vádindítványban megfogalmazott, hűtlen kezelésnek minősített magatartást - miszerint az 5 millió euro kifizetésével értékcsökkenés is bekövetkezett, mely közvetlenül a cég1-nél vagyoni hátránnyá jelentkezett - a nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés büntette szükségszerűen magában foglalja, hiszen a vád szerint vádlott a cég1 vezérigazgatójaként rendelkezett a cég vagyonából a vesztegetésre fordított összeg kifizetéséről, mely nem volt gazdaságilag indokolt. E magatartást nem a vesztegetéstől elkülönülten, hanem ezzel egyidejűleg követte el.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság álláspontja szerint a bűnösség megállapítása esetén a cselekmények halmazatának megállapítására nincs lehetőség, a csalás és a hűtlen kezelés a vesztegetés mellett külön önállóan nem értékelhetők, ugyanis a nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetéssel a csalás és a hűtlen kezelés látszólagos alaki halmazatban állnak.

Szükséges megvizsgálni, hogy a csalás büntette és a hűtlen kezelés büntette tekintetében hozott felmentő rendelkezések helytállóak-e. E tekintetben a 3/2007. számú büntető jogegységi határozat ad iránymutatást, mely kifejti, hogy „A törvényes vádban írt tényállás teljes kimerítése esetén annak eldöntése, hogy a több törvényi tényállás keretei közé illeszkedő egyetlen cselekmény valóságos, vagy látszólagos alaki halmazatot valósít-e meg valójában nem a bűnösségről, hanem a jogi minősítésről szóló állásfoglalást jelent. Ezért a látszólagos alaki halmazatban álló cselekmények elbírálása során megállapított speciális cselekménnyel látszólagos halmazatban álló másik cselekmény tekintetében nincs helye felmentő rendelkezésnek, a terhelt bűnösségét egységesen a speciális bűncselekményben kell megállapítani.”

Ez az álláspont valamennyi, látszólagos alaki halmazatban álló bűncselekményre alkalmazandó, tehát jelen esetben is. Ezért a látszólagos alaki halmazatban álló csalás és hűtlen kezelés cselekmények tekintetében nincs helye felmentő rendelkezésnek, ezért az ítélőtábla a vagyon elleni bűncselekmények tekintetében a vádlottat felmentő törvényszéki rendelkezéseket mellőzte.

Mindezek alapján tehát a pótmagánvádló által benyújtott vádindítványban foglalt cselekmény helyes minősítése: nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés büntette. A Bkv. 90. számú kollégiumi vélemény I/5. pontja értelmében, ha a feljelentés szerint alaki halmazatban álló több bűncselekményről van szó, nincs jelentősége annak, hogy a nyomozó hatóság (ügyész) csak egy bűncselekmény vonatkozásában hoz elutasító vagy megszüntető határozatot. Tehát önmagában az, hogy a Központi Nyomozó Főügyészség határozatában kizárólag a csalás és a hűtlen kezelés büntette miatt hozott határozatot a feljelentés elutasításáról, nem zárja ki a cselekmény helyes minősítését és ennek megfelelő megítélését.

Az elsőfokú bíróság a nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés büntette tekintetében a vádlott ellen indult büntetőeljárást megszüntette. A határozat indokolásában, a 10. oldal második bekezdésében a Be. 231. § (2) bekezdés c.) pontját és a Bkv. 90. számú kollégiumi vélemény II/1. pontját hívta fel, ezzel a vádindítvány elutasításának jogszabályhelyét jelölte meg. E körben a határozat rendelkező része és indokolása egymással ellentétes, a felülbírálat során a másodfokú bíróság a kihirdetésre került rendelkező részt tekintette irányadónak.

Az ítélőtábla egyetértett azzal az elsőfokú bírói állásponttal, miszerint a vesztegetés esetében a pótmagánvádló nem tekinthető sértettnek, hiszen e bűncselekmény törvényi tényállása sem passzív alanyt, sem eredményt nem tartalmaz, így az az állami, társadalmi, vagy gazdasági rendet sérti vagy veszélyeztet, azonban esetleges következménye konkrét természetes, vagy jogi személyre nézve csupán áttételes (Bkv. 90. számú kollégiumi vélemény II/1. pont), így a feljelentő e bűncselekmény tekintetében pótmagánvádlóként nem jogosult fellépni. A Legfőbb Ügyészség ugyan a KF.4832/2013/5. számú határozatában tévesen arról tájékoztatta a pótmagánvádlót, hogy az ügyben pótmagánvádlóként léphet fel,

azonban ez a vádindítványt nem teszi törvényessé (Bkv. 90. számú kollégiumi vélemény I/1. pont).

A tárgyalás előkészítése szakaszában, a vádindítványban foglalt cselekmény helyes minősítését figyelembe véve, a nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés büntette miatt benyújtott vádindítvány elutasításának lett volna helye a Be. 231. § (1) bekezdés c.) pontja alapján, az ügy érdemi tárgyalására nem is kerülhetett volna sor. Erre tekintettel a másodfokú bíróság az ítéletből mellőzi a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen megállapított tényállást - a 3. oldal utolsó kettő bekezdését és a 4. oldal első négy bekezdését -, mivel a határozat ilyen esetben kizárólag a pótmagánvádló által benyújtott vádindítványban foglalt tényállást tartalmazhatja.

Figyelemmel arra, hogy a törvényszék a vádindítvány elutasításáról annak beérkezését követően nem határozott, hanem érdemi ügydöntő határozatában elbírált a benyújtott vádindítványt, a másodfokú bíróság - erre az esetre is alkalmazva a Bkv. 90. számú kollégiumi vélemény II/8. pontjában foglalt iránymutatást - nem a vádindítvány elutasításáról rendelkezett, hanem a nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés büntette miatt indult büntető eljárást megszüntető rendelkezést helyesnek ítélte meg azzal a kiegészítéssel, hogy a megszüntetésre a Be. 332. § (1) bekezdés d.) pontja alapján, törvényes vád hiányában került sor, mivel az arra nem jogosulttól származó vád egyben nem is törvényes.

Mindezek azt eredményezték, hogy az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának formája a Be. 257. § (1) bekezdés szerint nem ítélet, hanem végzés, ezért a másodfokú bíróság helyesbítette annak megjelölését.

Az elsőfokú bíróság az eljárási törvény szabályainak megfelelően rendelkezett a bünygyi költség viseléséről, azt az ítéltábla annyiban pontosította, hogy az eljárás során összesen 20.000.- forint bünygyi költség merült fel a tolmács díjaként, ezen összeget köteles a pótmagánvádló az államnak megfizetni.

Fenti indokokra figyelemmel - a Be. 361. § (1) bekezdés alapján nyilvános ülésen eljárva - a Be. 370. § alkalmazásával a Be. 372. § (1) bekezdés alapján az elsőfokú bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy az elsőfokú bíróság határozatának formáját végzésre helyesbítette, valamint a vagyon elleni büncselekmények alól felmentő ítéleti rendelkezéseket mellőzte, egyebekben a Be. 371. § (1) bekezdés alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla ítélete elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 386. § (1) bekezdés zárja ki.

Budapest, 2014. év december hó 03. napján

Dr. Nehrer Péter s.k. . Sárecz Szabina Martina s.k. Dr. Sebe Mária s.k.
a tanács elnöke előadó bíró bíró

A Fővárosi Törvényszék 2014. év május hó 26. napján kelt 10.B.2044/2013/17. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.275/2014/7. számú ítéletével **2014. év december hó 03. napján jogerős és végrehajtható.**

Budapest, 2014. év december hó 03. napján

. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Németh Annamária

tisztviselő